

et den mond
herdenkings-

Hatha, staande
loten zijn van
geopenbaarden
het binnen hun
openen", opdat
zaligheid roept
leelen" van het
ar oog, oor en
sloten" bij de
a oor en mond
pdat toch maar
d des menschen
e. Hier is geen
ods Almachtig-
eg der middelen
a enerzijds de
sluit, waar Hij
tomen kan, ook
p het nachtslot
nheid van den
et vegeteert op
an, doch alleen
mbaarden regel-
gennade sterker
at haar commu-
ad, zetten Gods
er 't maar even
aan den regel,
i het steeds en
werd, wil niets
n Christus' op-
swerking in ge-
dien Christus
i thans nog van
jd tusschen God

vierd worden.
den en vrien-
t gedenken de
eest. De Heere
ken over wat
nen.
gebleven. Men
verwinnen om
het groeiend
doofstommen-
het onderwijs
in Dordrecht,
te vereeniging
g. Men heeft
inden van ge-
het werk zich
onderwijzers
klein mogelijk
wijs voor deze
toet zijn.
om de finan-
a. Men moest
ke uitbreiding
kenen, voordat
bouwplannen
teer drastische
isen, maar on-
ndanks al die
umee de ver-
roei in dezen

1891, werd de
134 leerlingen
n onderwijzer,
eale onderwijs
ovendien, met
orgen van de

nachten, terwijl
ismoeder wor-
huishoudelijk
hulpkrachten

contributie in
24.327,19. Het
ften, collecten,
algemeene on-
die 50 jaar:
vereeniging, de
dit aan:

uit heel kleine
gebracht zonder
taak en plicht
hte doofstomme
ng, dat ook voor
n de noodiging
Mij komen". Ons
t eerste besluit:
laarde, dat een
allereerst, en in

ersjongen kwam
eikte bijzet voor
Dat is te veel.
1 vergeefsch.
om in den trein
erren opdraven:

hij ziet me, drukt me een bijzet van f 10,— in de hand.
Hij was bij mijn lezing geweest, had zijn buidelken
omgekeerd, had dat te weinig gevonden, was naar huis
gedraafd en naar den trein en was nog niet op tijd."

Zoo is de historie van Effatha niet alleen de
wonderlijk verweven historie geworden van de
jonge levens van verzorgers en verzorgden, maar
ook een rijke bladzijde van de geschiedenis van
Gods kerk in onze landen, van haar eindelijk ont-
waakte liefde voor onze misdeelden, onze geslaga-
nen. Tegelijk van den zegen, dien menig zegenende
ziel, naar Gods belofte, in haar offer van God
ontving. (a.w. pag. 73.)

Zoo kon deze vereeniging gedenken en ook door
dit gedenkboek stimuleren den arbeid van hen,
die thans leven.

De Heere zegene deze vereeniging voor chris-
telijk hartelijkheidsbetoon aan doofstommen
verder. Hij bekwaame de onderwijzers, het bestuur,
het personeel tot hun moeilijk werk elken dag.

En Hij geve, dat ook in onze dagen onze mannen
en vrouwen vol heiligen geloofsmoed, dezen arbeid
in Gods koninkrijk mogen gedenken in hun gebed
en in hun gaven.

D.

H. M.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Rosenberg's aanval op Dr Meiser.

Wellicht herinneren sommigen zich hoe Rosen-
berg in zijn ijer over het (wat hij noemt) "ver-
raad der Protestanten aan Luther" te "bewijzen",
een aanhaling deed uit een artikel van den Luther-
schen bisschop Dr Meiser. Deze had in zijn ker-
kelijk blad geschreven: "Wij gelooven aan een
heilige katholieke en apostolische kerk, die God
de Heere uit alle volkeren en rassen roept, en
verbeiden Zijnen dag, waarop allen, die aan Jezus
Christus gelooven, onder Hem als den eenigen
Herder, eene kudde worden".

Het is ons allen natuurlijk duidelijk, dat Meiser
hier op de apostolische geloofsbelijdenis doelt. Rosen-
berg echter niet. Triomfantelijk roept hij in
zijn „Protestantische Rompilger" uit, dat dit wel
het „toppunt" is. Beter bewijs voor het „over-
loopen naar Rome" had men niet nodig.

Deze ernstige fout van Rosenberg is ook in
verschillende Duitse kerkelijke bladen gesigna-
leerd. De schrijver van de „Mythus" had, zei men,
niet geweten, dat Dr Meiser de oorspronkelijke
tekst van een oude oecumenische belijdenis citeerde,
die in bijna alle christelijke kerken aanvaard wordt.
De uitdrukking katholieke heeft, betoogden de te-
genstanders, niets met Roomsche-Katholieke te doen,
maar zij is het „Grieksche woord" voor algemeen.
Natuurlijk!

Meiser had in zijn artikel verder geschreven:
„Wij willen ons niet aan een „romfreie" Duitse
nationale kerk toevertrouwen om daarin zalig te
worden". Ook die uitdrukking had Rosenberg's
toorn opgewekt. Ziehier een Luthersche bis-
schop, die tegen een protestantisme ijverde, dat
vrij van Rome wilde zijn! Maar (zoals we reeds in
de serie artikelen over „Protestantische Rompilger"
schreven) de gewraakte woorden van Dr Meiser
zijn zeer duidelijk als veroordeeling van het stre-
ven naar een Duitse nationale eenheidskerk
bedoeld; niet hij koos hier het woord „rom-
frei", maar de bevorderaars van dat streven ge-
bruikten het geregeld. Zij noemen hun toekomstige
kerk altijd de „romfreie Deutsche Nationalkirche".
De Luthersche bisschop citeerde dus slechts den
door hen gegeven naam. Zoo zeide het ook een
der kerkelijke autoriteiten: Meiser heeft zich alleen
maar tegen de poging tot oprichting eener „rom-
freie" Duitse nationale kerk willen keeren. Met
zulk een kerk wilde hij niets te maken hebben.
Maar Rosenberg roept naar aanleiding van het
artikel van den Lutherschen bisschop uit: „Hier
verheft zich thans voor geheel Duitschland de
vraag: Beteekent Maarten Luther nog voor de
toonaangevende leiding van het Protestantisme een
kracht, of is Ignatius van Loyola het geestelijk
opperhoofd der „belijdende kerk" geworden?"

Bedenken we dus goed, alvorens Brach-
mann's verdediging van Rosenberg te bespreken
(Wilhelm Brachmann, Alfred Rosenberg und seine
Gegner), dat Rosenberg op grond van de woorden
van Meiser, die zware beschuldiging aan het adres
der belijdende kerk richt. Zij vormen de voor-
naamste basis van de aanklacht. Het gaat niet
om een licht verwijt. Neen: verontwaardigd klinkt
het: Is Ignatius Loyola voortaan het hoofd der
Evangelische kerk?

Wat doet nu Brachmann? Erkent hij de on-
denkbaarheid van Rosenberg's basis voor de
beschuldiging? Neen, hij aarzelt niet met Meiser
volledig verantwoordelijk te stellen. Het is toch
maar merkwaardig, zegt Brachmann, „dat een
Evangelische bisschop aan zijn „Pfarrers" het
voorbeeld geeft om dien vorm van de belijdenis
weer in te voeren, die bij ons slechts in de
Roomsche-Katholieke Kerk regelmatig ge-

bruikt wordt. In rustige tijden zal misschien zoo'n
handeling als een archaïstische gril opgevat wor-
den, in onze zoo geweldig door vragen van
wereldbeschouwing beroerde dagen, moet dat
den indruk van een welbewuste, opzettelijke daad
maken, mag het ook niet anders begrepen worden.
Het is verbazingwekkend genoeg, dat een Evange-
listische bisschop opzettelijk zijn toevlucht neemt
tot een belijdenis, die alleen maar in de Roomsche-
Katholieke Kerk zoo dikwijls gebruikt wordt als
Meiser het doet, en dat om de gedachte aan een
Duitsche nationale kerk, zooals toch in ieder geval
Duitsche theologen en gemeentelieden haar naar
hun eigen opvatting en zonder twijfel door
Duitsche motieven gedreven, vertegenwoordigd
hebben, te bestrijden."

Men bedenke: Brachmann zegt nu niet alleen
in de R.K. Kerk (zoals enkele regels terug), maar
hij beweert: alleen die R.K. Kerk gebruikt dien
ouden vorm zoo vaak als hij (Meiser) het doet.
(En dat nog wel tegen echte Duitschers!) Het is
de moeite waard om te lezen hoe Brachmann die
bewering laat drukken. Er staat:

Es ist erstaunlich genug, dass ein evangelischer
Bischof... ausgerechnet zu einem in dieser
Häufigkeit lediglich in der römisch-katholischen
Kirche gebräuchlichen Bekenntnis seine Zuflucht nimmt.

De lezer, die vlug de brochure leest, behoudt
den indruk der gespatieerde woorden en zal meenen,
dat de oude, oecumenische vorm alleen in de
R.K. Kerk gebruikt wordt.

Zoo ver is het gekomen, meent Brachmann, „dat
de eigen geloofsgenooten aangevallen worden, ter-
wijl daarmede tegelijkertijd een gewilde of onge-
wilde, maar in ieder geval toch een buiging
voor de Roomsche-Katholieke Kerk wordt verboden.
Zonder twijfel heeft Meiser zeer duidelijk
tot uiting gebracht, wat hem van zijn theologische
en kerk-politische geloofsgenooten scheidt, maar
hij heeft echter opzettelijk verzuimd zich met de-
zelfde scherpte van de R.K. Kerk af te keeren.
Integendeel! Bij besluit van 1 October 1934 heeft
hij zijn landskerk tot het gebruik van den katho-
lieken, namelijk van den Roomsche-
Katholieken vorm, opgewekt. Onder deze
omstandigheden stort de afweer van Alfred Rosen-
berg's aanval in elkaar. In dit verband zij een
vraag vooroorloofd: Zou de Beiersche landbis-
schop niet beter gedaan hebben, wanneer hij zich
te rechter tijd de vraag voorgelegd had welk
een uitwerking de verandering van „algemeen" in
„katholiek", in dezen geestelijk bijzonder bewogen
tijd wel moet hebben, wanneer men verder na
aangevallen te zijn, verklaart, dat men met „katho-
liek" slechts „algemeen" bedoelde? En 'tis verder
wel heel opmerkelijk, besluit Brachmann, „dat
Meiser's belijdenis(!) niet alleen bij Alfred Rosen-
berg, maar ook in het kamp der R.K. Kerk zelf
den indruk van „Rompilgerschap" heeft gewekt.
De prior van Niederaltaich, Heufelder, schreef
namelijk: moet onze ziel niet tot in haar bin-
nenste warm worden, wanneer wij de verklaring
van den Beierschen landbisschop lezen: „Wij
gelooven aan de eene, heilige, katholieke en
apostolische kerk...". Als er iets is, dat meer
dan al het andere de juistheid van Alfred Rosen-
berg's oordeel bewijst, dan is het wel deze ver-
klaring."

* *

Ziehier een voorbeeld van Brachmann's verde-
digingstactiek. Het is niet nodig daaraan veel
toe te voegen.

De bedoeling van Dr Meiser zal ons allen duide-
lijk zijn. Tegenover het streven naar een „natio-
nale", dat is een aan het ras gebonden kerk,
stelt hij de heerlijke gedachte der algemeene
christelijke kerk, door den „Zone Gods uit het
gansche menschelijke geslacht uitverkoren". En hij
gebruikt het woord, dat ook in Art. 27 van
onze geloofsbelijdenis voorkomt: een eenige
katholieke of algemeene kerk... Zoals het
de geloofsbelijdenis van Nicëa zegt: „éene, heilige,
katholieke en apostolische kerk..." Waarom? Zou
het niet zijn om duidelijk te maken, dat de
Christelijke kerk vanaf den beginne dit katholieke
karakter heeft beleeden, dat zij zich nooit aan
een ras of volk heeft willen binden, dat zij Chris-
tus' verlossing voor heel de wereld belijdt, nu
en in het verleden?

Maar Rosenberg en Brachmann willen dit niet
verstaan. „Het is toch maar heel opvallend, dat
Meiser juist nu dit woord gebruikt. Dat deed hij
niet zonder bedoeling. Dat deed hij opzettelijk"
(maar later heet het „gewild of ongewild").

Ja, Meiser deed het opzettelijk!

A.

B. I. B.

II PERSCHOUW II

Tot in het diepst zijner ziel ontroerd.

In een onzer kerkelijke bladen stond het volgende:

Prof. de Bruin schrijft in „de Weeker" (Chr. Geref.
Weekblad) dat hij tot in het diepst zijner ziel ontroerd

werd toen hij in een Chr. Geref. Kerkbode las dat de
kloof tusschen de Chr. Geref. en de Geref. Kerken
niet zoo groot is, dat overbrugging onmogelijk is.
Eerder geloofde deze schrijver dat de verschillen
tusschen hen en ons niet zoo fundamenteel
zijn, dat een gescheiden leven op den duur nood-
zakelijk moet worden geacht.

Tot in het diepst zijner ziel werd Prof. de Bruin
ontroerd zoo iets te lezen, want zoo de verschillen
niet fundamenteel zijn, dan wordt het blijven staan
van de mannen van 1892 een dwaling geacht. Dan
wordt het geloofswerk van Dr Wisse en Van Lingon
en ook van Prof. de Bruin in den grond getrapd.

Het is jammer, dat de roep om eenheid zoo wordt
gesmoord.

* Zou den emeritus Prof. de Bruin wel een woord
van zijn oud-collega, den emeritus Professor Wisse
in overweging willen geven.

Die schreef eenmaal, beantwoordend de vraag of
vereeniging tegen het beginsel van 1834 was, dit:

„Zeer onwaar. 'Is juist andersom. De onver-
valschte vierendertiger, Vader Van Velzen, was sterk
voor vereeniging met de „doleerenden".

Vader Van Velzen (hoort, hoort!) heeft in zijn bro-
chure „De vereeniging van alle Gereformeerden
tegenover den afval van het geloof in Nederland",
op biz. 69, als volgt geschreven:

„Wie daarom thans niet met al
zijn vermogen de samenwerking
tracht te bevorderen van de Chris-
telijke Gereformeerde Kerk en de
doleerende, handelt in strijd met
al de vroegere Gereformeerde
Kerken in ons land; in strijd zelfs
met de Acte van Afscheiding der
eerst uitgeteide gemeente in ons
land; in strijd met de eerste Sy-
node der Christelijke Gerefor-
meerde Kerk in 1836; en wat on-
eindig meer zegt, hij handelt in
strijd met het Woord van God."

Dat zegt Van Velzen. Is die soms ook al een
afvallige geweest? Broeders en zusters, zonen en
dochters der Scheiding, wilt ge u nog laten toe-
spreken door een van God gezalfden strijder der
Scheiding? Hoort dan nog even, wat Van Velzen op
diezelfde bladzijde zegt; zegt ook voor onze dagen
nog niet geheel zonder betekenis, n.l.: „Zouden
zij alleen hen voor broeders hou-
den, die met hunne gevoelens, hunne
gedachten, meeningen en plannen
instemmen; en hoe kunnen zij den
zegen verwachten, den zegen en
de inwoning des Heeren, zoolang
zij voor de samenwerking der ge-
loovigen onverschillig zijn?"

En onder deze samenwerking verstond Van Velzen,
naar zijn eigen getuigenis ook: de vereeniging met de
zogenoemde „doleerenden".

Pleitende voor de eenheid, zegt Vader Van Velzen
letterlijk aldus: „Deze eenheid houdt in, dat
geen geloovige, noch plaatselijke verga-
ring van geloovigen (ik spatieer weder)
zich op zichzelf mag houden,
zonder zich dus met de overige
plaatselijke vergaderingen te ver-
eënigen."

Wie heeft nu den moed, om te zeggen: Van Velzen
dwaalt? Kom, wie is de eerste? Hebt gij dien moed?
Maar beroep u dan niet meer op de vaders der
Scheiding.

Ja maar die veronderstelde wedergeboorte
dan en die verschrikkelijke leer van het verbond
en de beslissingen van 1905? De dwaalleer
van het verbondsmethodisme, enz?

Ook daarover heeft Prof. Wisse een woord:

Dwaalleer. Maar men zij voorzichtig. Iemand,
die leert dat de uitverkoren menschen vroeg
worden wedergeboren, (dit ligt in de leer der veron-
derstelde wedergeboorte), zal ik geen ketter noemen.
Ik leer het niet; maar wie het wel leert, en dan leert,
dat God, de Heilige Geest, het echter doet door Zijn
onwedersaankbare kracht, wordt door mij niet als
ketter gebrandmerkt. Als men de broeders en zusters
van '34 één voor één eens onderzocht in de leer op de
fijne puntjes, als: Sacramenten, Kerk, Genadeverbond
enz., ik denk, het onderzoek zou niet al te best voor
velen aflopen. Moogt ge dan direct een lichtvaardig
oordeel over anderen vellen? En nog eens: is de
oplossing dan: niet-vereenigen? Of: zulver houden en
tucht oefenen?

Ja, Dr Wisse kon het soms mirakel best zeggen.

En, terwijl we bovenstaande uittalingen van Prof. de
Bruin lezen, beleven we een wonderlijk ding. Er is n.l.
een boek verschenen over die „leerstukken", waarover
de groote twist tusschen Gereformeerden en Chr.
Gereformeerden ontstond en bleef bestaan. Een boek,
geschreven door een Hervormd-Gereformeerde. En
ziet: Christelijk-Gereformeerden en — laat ik maar
zeggen — gewoon-Gereformeerden roemen het om
strijd. Alleen Hugo Visscher broemt wat over Armi-
nianisme en zoo.

Ja, Dr v. d. Vegt van Goes en Dr van Dijk van Grö-
ningen en Prof. v. d. Schuit van Apeldoorn vormen een
harmonieus trio, zingend den lof van Dr Woelderink's
„Het Doopsformulier".

* Geloof, dat we het best eens kunnen zijn met Prof.
H. H. Kuyper, die eenmaal schreef: „Er is in heel de
kerk-historie ons geen tweede voorbeeld bekend van een
schisma, dat op zoo lichtvaardige gronden is geschied
als de afscheiding van dit Christelijk Gereformeerde
Kerkgenootschap van de Gereformeerde Kerken". („Ho-
raut" van 4 April 1915.)

Dit is een echt broederwoord.

Want hoe dichter men bij elkaar staat, hoe nauwer
de gemeenschap is, des te ernstiger is het als men zich